

..... [p1]

Eerw. Heer ende Meester

Met de meeste voldoening zal ik trachten de vragen in uwen geëerden brief voorgesteld te beantwoorden, want ik achte my gelukkig UEerw. eens van dienste te meugen zyn in vergelding van al hetgene ik van UEerw. geleerd en ontvangen heb.

In de voorgestelde bewoordingen van de "Cornike" van 1414, vallen er twee dingen te bemerken:

1° Zekere uitdrukkingen die aan de wapentaal eigen zyn:

"gecopeneerd"¹ is wel te peizen, voortgekomen van "gecomponeerd", "componé", dat past op den rand of zoom (bordure) van den schild als hy uit stukken van twee kleuren overhands gesteld, bestaat;

"ghe quarteleert"² is "ecartelé", in vieren ver-

..... [p2]

deeld;

"j leu gespletsteert"³ is "un lion à queue fourchue" of met den steert in tweën gesplet, "int vergaderen" beduidt wel waarschynlyk "en abîme" in 't middelpunt van den schild, byzonderlyk als deze "ghequarteleert" is.

"ghe burreleert"⁴ [*fransch*] burellé, dat is met dunne dweersstrepen belast⁵

.....

1 Zie r.4373: 'Van perlen, van robine gecopeneert'. Fr. Componnée: geschaakt (wapenkunde): van een door horizontale en verticale lijnen verdeeld in een aantal even grote blokjes van afwisselend email; geschakeerd.

2 Cornicke, p.164, r.4404.

3 Cornicke: ghespletteert zie p.138, r.3571: in .j. leeu van kele, ghespletteert.

4 Cornicke, p.165, r.4416.

5 Burelé: van dunne dwarsbalken voorzien.

2° de aanduiding der verwen by middel van namen der edelgesteenten. Meermaals vindt men dit in de middeleeuwen by beschrijvingen van wapens. Volgens den trant der "yeesten"⁶ van dien tyd, verbeelde ieder kleur in de wapens, allerhande zaken: deugden, gaven, sterren (planètes), maanden, dagen der week, getallen edelgesteenten, saisoenen enz. Breedvoerig

..... [p3]

wierd daarover geschreven door de wapenkundigen der XV en XVI eeuwen. Ik heb, onder andere, hier by my: Le blason des armes par Hérome de Bara, à Lyon MDLXXXI, die voor wat de vergelyking tusschen wapenkleuren en edelgesteenten aangaat, het volgende geeft:

"L'or représente des pierres précieuses, le Chrisolite⁷ dit topase⁸

l'argent, ... les marguerites dites perles;

Gueulles⁹ l'Escarboucle¹⁰ (dites des Anciens Piropus¹¹) le Rubis, le Coral et autres;

Azur ... le Saphir;

Sable, ... le Diamant, l'Agate etc

Synople¹² l'Emeraude¹³

Pourpre l'Amethyste, l'Hiacinte etc["]

Dit op de aangehaalde woorden der "Cornike" passende, meen ik dat

.....

6 Yeeste, Fr. Geste: Gesta, d.i. benaming voor een middeleeuws geschiedverhaal, een verhaal van heldendaden of avonturen van figuren of volkeren met historische inslag (cf. Jan van Boendale, de Brabantse yeesten).

7 Chrysoliet: transparante olijfkleurige halfedelsteen (ook: olivijn of peridoot).

8 Topaas.

9 Keel (rood).

10 Herold: juweel.

11 Carbunculus of Piropus (steen).

12 Sinopel: aanduiding van de heraldische kleur groen.

13 Smaragd.

"j bordueren van perlen van robine geponereert"¹⁴ beteekent: à la bordure composée d'argent et

..... [p4]

de gueules!! (geschransde rand, wit en rood), gelyk dit in het wapen der hertogen van Bourgognen voorkomt.

"j osse ghetint van topase"¹⁵ = "een gulden os". of een os in 't goud getint (teinté).

"van peerlen ende safieren gheburreleert, (burelé d'argent et d'azur) of met lazuren dweersstrepen op zilveren veld.

Met aanbod van meer, als 't UEerw kan aangenaam zyn en intusschen UEerw. vriendelyk groetende

[Baron] Bethune

Brugge 16 maart 1896.

.....

14 Cornicke, p.163, r.4372.

15 Cornicke, p.165, r.4420.

Briefbeschrijving

Verzender	(de) Béthune, Jean-Baptiste-Emmanuel-Felix-Vincent-Pierre-Marie
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	16/03/1896
Verzendingsplaats	Brugge (Brugge)
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Gepubliceerd in	De briefwisseling van Guido Gezelle in het kader van de neogotiek. / door Caroline De Dycker. - Gent : Rijksuniversiteit Gent, 1984, dl. 1, p.191-192

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	dubbel vel, 210x137 wit, vierkant geruit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle; idem rechts: 16/3 1896 (inkt, beide hand P.A.)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	6778
Bibliotheekrecord	https://brugge.bibliotheek.be/detail/?itemid=library/v/obbrugge/gezelle13140

Inhoud

Incipit	Met de meeste voldoening zal ik trachten
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgte codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	16/03/1896, Brugge, Jean-Baptiste-Emmanuel-Felix-Vincent-Pierre-Marie (de) Béthune aan [Guido Gezelle]
Editeur	Piet Couttenier; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
